

Posudek na bakalářskou práci

Alena Minaříková: *Absurdní realita štětcem a perem aneb Interpretace výtvarného umění v díle Julia Cortáзара*

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Anežka Charvátová

Bakalářská práce výrazně odráží zájem Aleny Minaříkové o propojení literatury s dalšími druhy umění, malbou, hudbou – a v pozadí též tancem (Minaříková se věnuje tangu). Oproti původnímu záměru se práce naštěstí neomezuje jen na tři „malířské“ fragmenty ze sbírky *Příběhy o kronopech a fámech*, ale všímá si odkazů na výtvarno v dalších Cortázarových dílech i v jeho úvahách o literatuře a umění; zajímavé jsou také pasáže o Cortázarově snaze propojit (a libovolně zaměňovat) různá umění, zejména slovesné umění s výtvarným a hudebním. Kladem práce je samostatný přístup, zajímavý úhel pohledu, jemuž je vše podřízeno, místy vtipné formulace svědčící o tom, že Cortázarův humor je nakažlivý (na str. 19 či 20 o Picassovi či o Cortázarovi na pustém ostrově), originální srovnání Cortáзара s Duchampem (str. 14). Cortázarův životopis je podán svižně a s ohledem na hlavní téma, k popisu jeho názorů na literaturu Minaříková vycházela především z poměrně nové publikace *Clases de literatura* (Alfaguara, Madrid 2013), obsahující zápis Cortázarových přednášek v Berkeley r. 1980, kterou v textu několikrát výslovně cituje (bohužel pak zapomněla uvést do bibliografie). Přínosné je vsazení Cortáзара do kontextu francouzské literatury, zamyšlení nad jeho blízkostí k surrealismu či ještě spíš ke hnutí OULIPO. Také poslední kapitola, v níž Minaříková uvádí obrazy, které na ni působí, jako by vznikly pod dojmem čtení Cortáзара, jistě zajímavě posunuje hranice malířství a literatury – které jako hranice všeobecně Cortáзара vzrušovaly a vedly k přesahování.

Osobní přístup, který vnímáme jako klad práce, bohužel způsobil i některé vady na kráse: chybí větší systematičnost, místy větší odstup od materiálu (např. u rozdělení Cortázarova díla na tři etapy, estetickou, metafyzickou a historickou, str. 10, by se slušelo uvést, že tak činí v *Clases de literatura*, případně k tomu zaujmout nějaký postoj), pečlivější formulace, analytičtější zpracování. Některé věty působí příliš kategoricky a s použitím jiné literatury by je šlo snadno vyvrátit (např. na str. 10 tvrzení, že Cortázar nevěnuje pozornost latinskoamerickým autorům), některé soudy jsou zkratkovité a nejasné – například vymezení Cortázarova díla vůči magickému realismu na str. 15: „Ani další znaky jako množství detailních smyslových vjemů, opakování minulosti v přítomnosti a prolínání dvou (a více) časových rovin, případně zakřivení plynutí času do smyčky, obrácení příčiny a následku a zobrazení události z různých úhlů pohledu v Juliově tvorbě nenacházíme.“ Mám za to, že tohle by naopak mohla být přímo charakteristika Cortázarova díla – „smyčka“ byla jedno z jeho oblíbených slov, časová smyčka, Moebiova páska atd.; pohled z mnoha úhlů – přesně o to usiloval, být skličkem v kaleidoskopu i okem, co se do kaleidoskopu dívá; prolínání časových a skutečnostních rovin též neodmyslitelně patří k jeho stylu. Záměr vymežit fantastickou literaturu vůči magickému realismu byl správný, ale formulačně i argumentačně by se měl dotáhnout.

Hlavní výtku mám k zacházení s citáty a bibliografií – v závěrečné bibliografii chybí řada knih, které měla Minaříková v ruce a z nichž cituje (kromě již uvedených *Clases de literatura* třeba české překlady povídek – *Pronásledovatel* v Uhlířově překladu (Odeon 1966) i v Machejově překladu (2013), *Všichni milujeme Glendu* v překladu M. Houskové a H. Vydrové (Garamond 2005), odeonský výbor *Změna osvětlení* (1990). V textu nastává zmatek při citování úryvků, občas chybějí přesné bibliografické odkazy a stránky; a hlavně při uvádění názvů Cortázarových děl dochází k záměnám prvního španělského vydání a českého překladu: na str. 10 je první zmínka o povídce *Pronásledovatel* a v závorce je uvedeno „1966, Machej“, když přitom by tam mělo být datum prvního španělského vydání a v poznámce pak odkaz na český překlad; ten sice vyšel roku 1966, ale byl to průkopnický překlad Kamila Uhlíře, Machejův nový vyšel až roku 2013. U první zmínky o románu *Nebe peklo ráj* sice najdeme v závorce správné datum španělského vydání, 1963, ale vedle toho jméno překladatele V. Medka, když přitom jeho překlad vyšel až roku 1972: chybně je to tam uvedeno na str. 11 a 12, teprve na str. 13 je uvedeno v závorce správné datum českého překladu (1972); navíc u zmínky o vydání z roku 1972 je jako ilustrace obálka nového upraveného vydání z roku 2001 (na místě, kde by se mělo spíš mluvit o prvním španělském vydání). Nejednotností a nepřesností v uvádění bibliografických dat je bohužel v práci víc. Celkový dojem též narušují občas chybějící či přebývající čárky a sem tam překlepy (i ve vlastních jménech, např. Porría místo Porrúa).

Celkově je patrné, že Cortázar Minaříkovou zaujal, vybírá z něho pěkné citáty, zjevně si k němu a k literatuře našla při psaní práce vztah a ponor do Cortázarova díla ji obohatil. Je škoda, že některé věci nestačila dotáhnout a s odstupem vylepšit a zpřesnit. **Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ohodnotit jako velmi dobrou.**

Praha, 16. 6. 2015

PhDr. Anežka Charvátová